

17. Zadoienko K. O. (2019) Udoskonalennia orhanizatsiinoho mekhanizmu formuvannia i realizatsii hendernoї polityky v Ukraini [Improvement of the organizational mechanism of formation and implementation of gender policy in Ukraine]. *Publichne administruvannia: teoriia ta praktyka*. Vyp. 1(21), pp. 1–15. [in Ukr.].

ABSTRACT

Vladyslav Teremetskyi. Gender as Political and Legal Guide in the Labor Sphere. Gender as political and legal guide in the labor sphere is studied in the article. Special attention is focused on the fact that the issue of gender equality is currently relevant among scholars. But there is a large number of debatable issues regarding gender equality in the field of legal regulation of labor legal relations. However, the issue of political and legal aspects of gender has not received necessary attention in the research of scholars yet. The formation of gender policy by state institutions provides an impetus for the development and reform of legislation on gender issues in the labor sphere. Nevertheless, the formation of proper legal regulation of gender in the labor sphere is not possible without determining its political directions. The political and legal guide of gender in the labor sphere is revealed through the well-established interaction of state institutions regarding the formation of gender policy, reforming legislation in the labor sphere with the aim of bringing it closer to the equalization of the rights and interests of women and men while realizing their right to work, implementation of effective system of control over the prevention of discrimination in labor relations. It has been emphasized that the legislation in the labor sphere is female-oriented and in some cases does not provide guarantees for the realization of the right to work for men.

The author believes that the gender policy and legislative regulation of labor relations needs to be reformed to equalize the subjective rights and legitimate interests of women and men. It has been concluded that the state plays a strategic role in the implementation of the gender principle in the labor sphere by establishing political and legal guidelines that correspond to the state's public order. It has been emphasized that the current legislation of Ukraine enshrines the principle of gender equality regarding the realization of the right to work. However, the implementation of this principle is far from ideal.

Keywords: *gender, gender equality, gender policy, equal labor rights, non-discrimination.*

УДК 342.9:347.77

DOI: 10.31733/2078-3566-2022-3-172-180

Галина УС[©]

доктор економічних наук, професор
(Східноєвропейський університет
імені Рауфа Аблязова, м. Черкаси, Україна)

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВОВИХ ЗАСАД ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

Досліджено сучасний стан захисту прав інтелектуальної власності в Україні. Зокрема, узагальнено досвід провідних країн щодо створення правової бази та відповідних інституцій визнання та захисту інтелектуальної власності. Визначено основні об'єкти та суб'єкти інтелектуальної власності. Розкрито зміст правового захисту інтелектуальної власності в Україні на основі чинної нормативної бази та міжнародних актів.

Досліджено діяльність Укрпатенту щодо реєстрації прав інтелектуальної власності. За результатами здійсненого дослідження сформульовано пропозиції щодо подальшої державної підтримки та забезпечення інтелектуальних прав авторів.

Ключові слова: *інтелектуальна власність, право інтелектуальної власності, авторські права, суміжне право, право промислової власності.*

Постановка проблеми. Динамічний розвиток суспільства стимулює людей, певні групи та компанії на розробку та впровадження нових інструментів, що оптимізують виробничі процеси, створюють культурну спадщину, тобто формують певні продукти людського інтелекту. Проте результати інтелектуальної діяльності потребують

© Г. Ус, 2022

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-8954-591X>

us_galina@ukr.net

впровадження захисних прав, які застосовуються до фізичної власності, яка формує матеріальні активи. На цей час в Україні, як і в більшості розвинених країн світу, є інститут захисту продукту людського інтелекту, тобто «інтелектуальної власності». На законодавчому рівні ухвалено низку законів, що захищають права людей щодо результатів їхньої діяльності. Проте, як показує практика, цей інститут має певні недосконалості та дозволяє уникнути відповідальності особам, що використовують об'єкти інтелектуальної власності без погодження з автором. Тому на сьогодні є актуальним питання вдосконалення правової бази захисту прав інтелектуальної власності та відповідальності за її порушення.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Чарльз Вудбарі в 1845 р. уперше вжив термін «інтелектуальна власність». 1846 р. Альфред Ніон у своїй праці «Цивільні права авторів, артистів та винахідників» увів у вжиток цю дефініцію в Європі. Але більшість науковців і дослідників вважають, що історія терміна почалася в 1967 р. внаслідок створення Всесвітньої організації інтелектуальної власності. Вона доклала значних зусиль для світового визнання та закріплення терміна, який є ключовою складовою частиною її назви [1]. Відповідно до підписаної у Стокгольмі Конвенції про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності, було визначено такі складові «інтелектуальної власності»: літературні, художні та наукові твори; виконавчу діяльність артистів, звукозапис, радіо- і телевізійні передачі; винаходи у сферах людської діяльності; наукові відкриття; промислові зразки, товарні знаки, знаки обслуговування, фірмові найменування і комерційні позначення; захист від недобросовісної конкуренції; усі інші права, що належать до інтелектуальної діяльності у виробничій, науковій, літературній і художній галузях [2].

На сьогодні є велика кількість визначень «інтелектуальної власності». Науковці досліджують інтелектуальну власність як результат втілення ідей, творчих думок, винаходів, технологій та їх комерційне застосування [3]. Також є тлумачення інтелектуальної власності як юридичної категорії – право власності, оскільки економічні відносини власності регулюються природним правом за законодавством [4]. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності дозволяє досліджувати інтелектуальну власність, і як товар (як нематеріальний актив), і як капітал (витрати на освіту та вкладання у нематеріальні активи), вважають автори курсу «Право інтелектуальної власності» [5]. Отже, наявні різні підходи до визначення цієї дефініції, проте найпоширеніше визначення свідчить, що це виключне право, яке має тимчасовий характер, закріплене законом і спрямоване на результати інтелектуальної діяльності і засоби індивідуалізації. По суті, право інтелектуальної власності є поширеним типом правового захисту інтелектуальної власності для тих, хто винаходить. Отже, інтелектуальна власність – це категоричний опис сукупності нематеріальних активів, що належать компанії чи фізичній особі та захищені законом від стороннього використання чи реалізації без їхньої згоди.

За період незалежності в Україні сформовано певний комплекс правових актів, які спрямовані на захист інтелектуальної власності в державі. Зокрема, Конституція України, Цивільний кодекс України, Закони України «Про авторське право і суміжні права», «Про охорону прав на промислові зразки», «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», «Про правову охорону географічних зазначень», «Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів», «Про захист від недобросовісної конкуренції», «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», Порядок сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності, Правила складання та подання заявки на винахід та заявки на корисну модель тощо.

Проте, не зважаючи на значні дослідження у цій царині та правове врегулювання, й дотепер наявні окремі дискусійні питання щодо трактування інтелектуальної власності та її правового підґрунтя.

Мета статті: дослідити сучасний стан захисту інтелектуальної власності в Україні, обґрунтувати напрями забезпечення прав інтелектуальної власності на рівні держави.

Виклад основного матеріалу. У сучасних реаліях розвиток країни, що відбувається в умовах «жорстокої» конкуренції, все більше переміщується у сферу інтелектуального потенціалу [6].

В Україні право інтелектуальної власності закріплено у статті 418 Цивільного кодексу України [7], відповідно до якої «право інтелектуальної власності – це право

особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений Цивільним кодексом України та іншими законами» [7].

Метою прав інтелектуальної власності є заохочення нових творінь, у тому числі технологій, творів мистецтва та винаходів, які можуть сприяти економічному зростанню. Права інтелектуальної власності збільшують стимули для людей продовжувати створювати речі, які продукують нові робочі місця та нові технології, водночас дозволяючи суспільству поліпшуватися та розвиватися ще швидше.

У Конституції України закріплено, що кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності (ст. 41) [8]. Проте не кожний результат творчої діяльності стає об'єктом інтелектуальної власності. Об'єктом інтелектуальної власності визнається лише такий результат творчої діяльності, який відповідає встановленим вимогам закону (рис. 1).

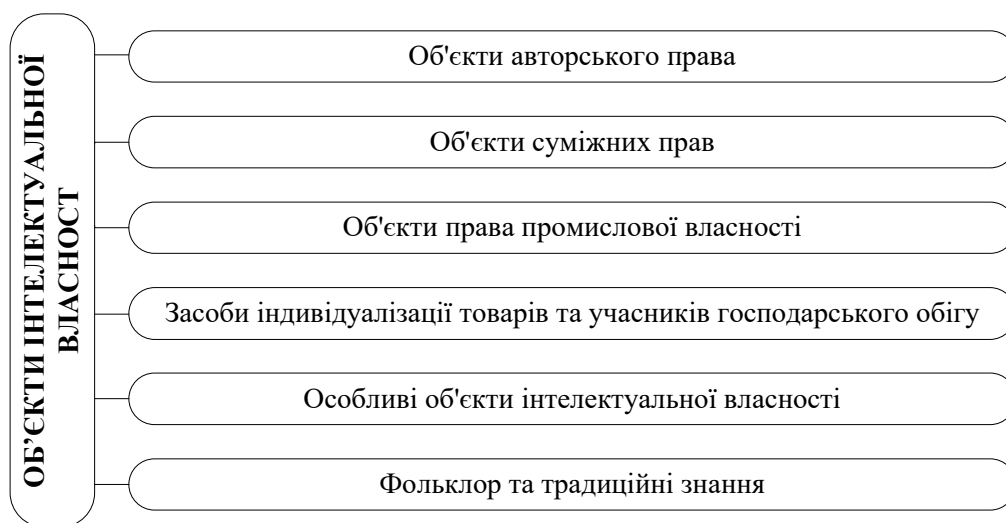

Рис. 1. Види об'єктів інтелектуальної власності
Джерело: побудовано автором за даними [9]

Виокремлюють безліч об'єктів захисту прав інтелектуальної власності, а саме:

- авторські права (літературні, художні, аудіо-, відеотвори, комп'ютерні програми, бази даних, карти, фотографічні твори);
- суміжне право (виконання твору, фонограма, відеограма, передача організації мовлення);
- право промислової власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки, раціоналізаторські пропозиції, товарні знаки, топографії інтегральних мікросхем);
- засоби індивідуалізації товарів та учасників господарського обігу (фірмові та комерційні найменування, географічні зазначення, знак для товарів та послуг, промисловий зразок);
- особливі об'єкти інтелектуальної власності (наукове відкриття, сорти рослин та породи тварин, комерційна таємниця);
- фольклор та традиційні знання [9].

Суб'єктами інтелектуальної власності є автори, виконавці, винахідники, раціоналізатори. Право інтелектуальної власності, відповідно до норм чинного законодавства, становлять дві групи прав суб'єкта: особисті немайнові права (право на визнання творцем; право зазначати чи не зазначати, дозволяти зазначати чи не дозволяти зазначати своє ім'я (псевдонім) під час використання об'єкта права інтелектуальної власності; інші особисті немайнові права) та майнові права (право на використання об'єкта права інтелектуальної власності; право перешкоджати використанню об'єкта права інтелектуальної власності; право на розпорядження правом інтелектуальної власності; інші майнові права) [7].

Серед основних видів порушення, як в Україні, так і світі, права інтелектуальної власності виокремлюють: піратство; плагіат; несумлінна реєстрація; недобросовісна конкуренція; підроблення та зміна інформації; розмиття торговельної марки.

Перші спроби захисту інтелектуальної власності були зроблені в XIX ст., а саме впровадження терміна «авторське право» Бернською конвенцією [10] та закріплення поняття «промислова власність» Паризькою конвенцією [11]. Що ж до України, то державна реєстрація авторського права здійснюється відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права» [12] та Постанови Кабінету Міністрів України «Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір» [13].

Сучасний розвиток інформаційних технологій потребує удосконалення принципів захисту інтелектуальної власності. Об'єктів інтелектуальної власності стає дедалі більше, отже, і можливості порушення інтересів правовласників зростають. З метою протидії таким проявам було створено: Всесвітню організацію інтелектуальної власності, Міжнародну спілку з охорони промислової власності (Паризький союз), Спілку з охорони селекційних досягнень та інші.

В Україні з метою захисту прав інтелектуальної власності також створено певні інституції. Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» [14], яке виконує функції Національного органу інтелектуальної власності, зокрема приймає заявки, здійснює їхню експертизу, ухвалює рішення щодо них (промислова власність); здійснює державну реєстрацію промислових зразків та видачу свідоцтв, географічних зазначень, винаходів і корисних моделей, видає патенти на винаходи і корисні моделі тощо.

Не зважаючи на певні економічні та суспільні труднощі, що виникли у зв'язку із коронавірусними обмеженнями, варто відзначити, що подання заявок до Укрпатенту на реєстрацію об'єктів власності в 2021 р. зросло (табл. 1).

Таблиця 1

Показники надходження заявок реєстрації об'єктів промислової власності

Об'єкти промислової власності	2017	2018	2019	2020	2021	2021 у % до 2020
Усього надійшло	53 465	54 787	57 190	46 034	49 134	106,7
Винаходи	3 864	3 831	3 764	3 198	3 395	106,2
Корисні моделі	9 300	9 259	8 547	5 269	4 422	83,9
Промислові зразки	2 480	3 042	2 679	2 026	1 838	90,7
Торговельні марки	37 817	38 652	42 194	35 539	39 472	111,1
національна процедура	30 183	30 900	33 736	27 895	31 351	112,4
міжнародна процедура	7 634	7 752	8 458	7 644	8 121	106,2
Топографії ІМС	—	—	—	—	—	—
Географічні зазначення	4	3	6	2	7	—

Джерело: побудовано автором за даними [14]

У 2021 р. активність у поданні заявок на об'єкти промислової власності збільшилася на 6,7 % порівняно з 2020 р. (понад 49,1 тис. заявок), зокрема, відбулось зростання заявок на винаходи та торговельні марки (+ 6,2 %, + 11,1 % відповідно). Водночас було відмічено зменшення кількості заявок на корисні моделі та промислові зразки (- 16,1 %, - 9,3 % відповідно). У загальній кількості поданих заявок частка заявок на винаходи становила 6,9 %, на корисні моделі - 9,0 %, на промислові зразки - 3,8 %, на торговельні марки - 80,3 %. Частка заявок на торговельні марки за міжнародною процедурою в загальній кількості заявок на торговельні марки становила 20,6 %. Загалом станом на 1 липня 2022 р. (з 1992 року) здійснено реєстрацію 652 221 об'єкта промислової власності: 130 767 винаходів; 151 311 корисних моделей; 45 161 промислового зразка; 321 810 торговельних марок з урахуванням розділених реєстрацій; 13 топографій ІМС (компонувальних напівпровідникових виробів); 3 124 географічних зазначень; 35 свідоцтв на право використання кваліфікованих зазначень походження товарів (географічних зазначень) [14].

У 2021 р. національними заявниками подано понад 5,6 тис. заявок на винаходи та корисні моделі, це на 12,4 % менше порівняно з 2020 р. (табл. 2). Традиційно переважають заявки на корисні моделі, їх частка в загальній кількості поданих заявок становила майже 76,8 %.

Таблиця 2

Надходження заявок на винаходи і корисні моделі від національних заявників

	2017	2018	2019	2020	2021	2021 у % до 2020
Усього заявок	11 267	11 093	10 453	6 431	5 632	87,6
Винаходи	2 111	1 975	2 014	1 378	1 304	94,6
юридичні особи	1 132	1 121	1 149	779	755	96,9
фізичні особи	979	854	865	599	549	91,7
Корисні моделі	9 156	9 118	8 439	5 053	4 328	85,7
юридичні особи	6 032	6 337	5 710	3 203	2 839	88,6
фізичні особи	3 124	2 781	2 729	1 850	1 489	80,5

Джерело: побудовано автором за даними [14]

Найбільш активними у 2021 р. серед національних заявників-юридичних осіб були організації, які працюють у галузі «Освіта» і «Наукові дослідження та розробки» (89,5 % заявок). Так, закладами освіти подано 2 580 заявок на винаходи і корисні моделі, науковими організаціями – 635 заявок, і лише 379 заявок припадає на інші галузі [14].

Винахідницька активність у промисловості залишається низькою, промисловими підприємствами подано лише 157 заявок на винаходи і корисні моделі (проти 214 заявок у 2020 р.), що становить 4,4 % від загальної кількості заявок, поданих юридичними особами. Найбільш активними в поданні заявок у промисловості були підприємства з виробництва машин і устаткування.

Процедура реєстрації заявок на об'єкти інтелектуальної власності передбачає їхню оцінку. На цей час в Україні наявні такі акредитовані організації, які здійснюють оцінку інтелектуальної власності: «Всеукраїнська Асоціація Фахівців Оцінки» (АФО), «Українське товариство оцінювачів» (УТО), «Федерація оцінювачів бізнесу та інтелектуальної власності» (ФОБІВ). За результатами їхньої роботи 2021 р. було зареєстровано 30870 заявок на винаходи (табл. 3).

Таблиця 3

Порівняльні показники реєстрації об'єктів промислової власності

	2017	2018	2019	2020	2021	2021 у % до 2020
Усього зареєстровано	27 281	26 970	30 589	30 255	30 870	102,0
Винаходи, зокрема за процедурою РСТ	2 590 1 239	2 469 1 142	2 255 913	2 179 975	2 298 1 196	105,5 122,7
Корисні моделі	9 442	8 620	8 412	6 385	4 363	68,3
Промислові зразки	2 390	2 297	2 599	2 047	1 751	85,5
Знаки для товарів і послуг	15 248	15 877	17 322	19 640	22 455	114,3
Географічні зазначення	1	4	2	4	3	75,0
Міжнародні реєстрації	5 565	7 499	7 206	8 413	8 159	97,0

Джерело: побудовано автором за даними [14]

Якщо, незважаючи на спад економіки у 2021 р. внаслідок кризи, зумовленої пандемією COVID-19, винаходи реєструвались, навіть було відмічено певне позавлення, то зараз ситуація в Україні є несприятливою (табл. 4, рис. 2).

Серед основних причин нестабільної винахідницької активності та патентної стагнації дослідники виокремлюють відсутність патентних досліджень (застосування практик патентної аналітики), пов'язане з певними процедурами патентування. Також вагомим фактором є низька винагорода вчених та відсутність стратегії управління правами інтелектуальної власності.

Таблиця 4

Показники надходження та розгляду заявок і реєстрації об'єктів промислової власності в I півріччі 2019–2022 рр.

Об'єкти промислової власності	I півріччя 2019	I півріччя 2020	I півріччя 2021	I півріччя 2022	2022 до 2021 (%)
Надійшло заявок					
<i>Усього надійшло</i>	28 959	21 675	24 250	13 740	56,7
Винаходи	2 017	1 469	1 597	1 224	76,6
національна процедура	1 280	748	723	419	58
<i>національні</i>	<i>1 189</i>	<i>649</i>	<i>594</i>	<i>304</i>	<i>51,2</i>
<i>іноземні</i>	<i>91</i>	<i>99</i>	<i>129</i>	<i>115</i>	<i>89,1</i>
міжнародна процедура	737	721	874	805	92,1
Корисні моделі	5 170	2 482	2 144	1 034	48,2
національна процедура	5 166	2 475	2 141	1 033	48,2
<i>національні</i>	<i>5 131</i>	<i>2 379</i>	<i>2 099</i>	<i>1 015</i>	<i>48,4</i>
<i>іноземні</i>	<i>35</i>	<i>96</i>	<i>42</i>	<i>18</i>	<i>42,9</i>
міжнародна процедура	4	7	3	1	-
Промислові зразки	1 421	996	890	439	49,3
<i>національні</i>	<i>1 309</i>	<i>861</i>	<i>799</i>	<i>390</i>	<i>48,8</i>
<i>іноземні</i>	<i>112</i>	<i>135</i>	<i>91</i>	<i>49</i>	<i>53,8</i>
Знаки для товарів і послуг	20 351	16 728	19 619	11 043	56,3
національна процедура	15 931	12 738	15 753	7 384	46,9
<i>національні</i>	<i>14 191</i>	<i>10 913</i>	<i>13 638</i>	<i>6 175</i>	<i>45,3</i>
<i>іноземні</i>	<i>1 740</i>	<i>1 825</i>	<i>2 115</i>	<i>1 209</i>	<i>57,2</i>
міжнародна процедура	4 420	3 990	3 866	3 659	94,6
Ухвалено рішень					
Винаходи	1 256	1 161	1 233	1 090	88,4
Корисні моделі	4 153	3 363	2 038	1 618	79,4
Промислові зразки	1 321	1 213	835	505	60,5
Знаки для товарів і послуг	10 640	12 806	14 253	12 862	90,2
Завершено діловодство					
Винаходи					
<i>формальна експертиза</i>	<i>1 849</i>	<i>1 851</i>	<i>1 793</i>	<i>1 545</i>	<i>86,2</i>
<i>кваліфікаційна експертиза</i>	<i>1 721</i>	<i>1 695</i>	<i>1 712</i>	<i>1 333</i>	<i>77,9</i>
Корисні моделі	4 324	3 682	2 346	1 707	72,8
Промислові зразки	1 499	1 436	938	774	82,5
Знаки для товарів і послуг					
<i>національна процедура</i>	<i>13 308</i>	<i>14 866</i>	<i>17 449</i>	<i>15 783</i>	<i>90,5</i>
<i>міжнародна процедура</i>	<i>3 770</i>	<i>4 562</i>	<i>4 402</i>	<i>4 409</i>	<i>100,2</i>
Зареєстровано					
Усього зареєстровано	15 885	14 053	16 668	12 534	75,2
Винаходи	1 198	1 061	1 221	835	68,4
Корисні моделі	4 513	3 516	2 355	1 198	50,7
Промислові зразки	1 269	915	1 066	454	42,6
Знаки для товарів і послуг	8 905	8 561	12 026	10 047	83,5
Міжнародні реєстрації	3 630	4 412	4 412	4 292	100,6

Джерело: побудовано автором за даними [14]

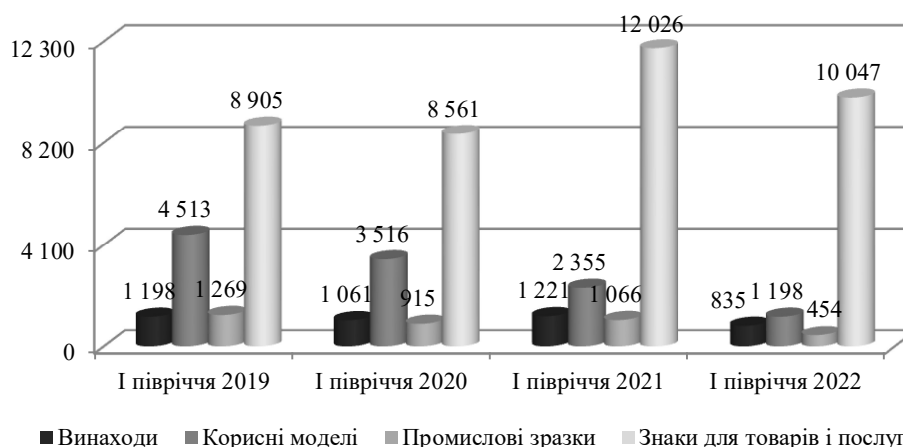

Рис. 2. Реєстрація об'єктів промислової власності за I півріччя 2019–2022 рр., од.
Джерело: побудовано автором за даними [14]

Варто зазначити, що інтелектуальна власність є складовою статичної оцінки інтелектуального капіталу (накопичених корисних знань), [6] який й формує основні засади конкурентоспроможності країни та бізнесу. Отже, право інтелектуальної власності є потужним інструментом для захисту інвестицій, часу, грошей, зусиль, вкладених автором інтелектуальної власності, оскільки воно надає йому ексклюзивне право на певний період часу на використання його творіння.

Висновки. В умовах сьогодення фундаментальними ресурсами розвитку економіки та суспільства є інтелектуальні ресурси – знання та інформація. Від ефективного використання інтелектуальної власності залежить конкурентоспроможність країни на світових ринках. Зважаючи на зазначені проблеми, вважаємо за доцільне:

- підвищити патентну активність та комерціалізацію інтелектуальної власності, а саме: оптимізувати виплати винагороди;
- на рівні держави створити сприятливі умови для заявників (цифровий депозитарій);
- удосконалити правовий захист винахідників та відповідальність за порушення тощо.

Тож права інтелектуальної власності допомагають економічному розвитку країни, сприяючи здоровій конкуренції та заохочуючи промисловий розвиток й економічне зростання країни.

Список використаних джерел

1. Інтелектуальна власність. URL : <http://bukvar.su/gosudarstvo-i-pravo/183841-Intellektual-na-ya-sobstvennost-Istoriya-i-sovremennost.html>.
2. Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності від 14 липня 1967 року. *Митна енциклопедія* : у 2 т. / за ред. І. Г. Бережнюк. Хмельницький : ПП Мельник А. А., 2013. Т. 1. 472 с.
3. Семенова В. Г. Дослідження сутності інтелектуальної власності в сучасних економічних умовах. *Технологический аудит и резервы производства*. 2015. № 6(5). С. 74–77.
4. Леощенко Д. І. Співіснування двох концепцій права інтелектуальної власності в Україні: філософський аспект проблеми. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2012. № 49. С. 278–284.
5. Право інтелектуальної власності: академ. курс : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. О. А. Підпригори, О. Д. Святоцького. 2-ге вид. перероб. та допов. Київ : Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. 672 с.
6. Сукач О. М. Методологічні підходи щодо оцінки інтелектуального капіталу підприємства. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки*. 2013. Вип. 33(2). С. 155–160.
7. Цивільний кодекс України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
8. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
9. What are intellectual property rights? URL : https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/intell_e.htm.
10. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 24 липня 1971 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051#Text.

11. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123#Text.
12. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23 грудня 1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>.
13. Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір : постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 № 1756. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1756-2001-%D0%BF#Text>.
14. Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності». URL : <https://ukrpatent.org/uk>.

Надійшла до редакції 10.08.2022

References

1. Intelektualna vlasnist [Intellectual Property]. URL: <http://bukvar.su/gosudarstvo-i-pravo/183841-Intelektual-naya-sobstvennost-Istoriya-i-sovremennost.html> [in Ukr.].
2. Konventsiiia pro zasnuvannia Vsesvitnoi orhanizatsii intelektualnoi vlasnosti vid 14 lypnia 1967 roku. Mytna entsyklopediia [Convention on the Establishment of the World Intellectual Property Organization of July 14, 1967. Customs encyclopedia] : u 2 t. / za red. I. H. Berezhniuk. Khmelnytskyi : PP Melnyk A. A., 2013. Vol. 1. 472 p. [in Ukr.].
3. Semenova V. H. (2015) Doslidzhennia sutnosti intelektualnoi vlasnosti v suchasnykh ekonomichnykh umovakh [Study of the essence of intellectual property in modern economic conditions]. *Tekhnologicheskiiy audit i rezervy proizvodstva*. № 6(5), pp. 74–77. [in Ukr.].
4. Leoshchenko, D. I. (2012) Spivisnuvannia dvokh kontseptsii prava intelektualnoi vlasnosti v Ukraini: filosofskiy aspekt problemy [Coexistence of two concepts of intellectual property law in Ukraine: the philosophical aspect of the problem]. *Humanitarnyi visnyk ZDIA*. № 49, p. 278–284. [in Ukr.].
5. Pravo intelektualnoi vlasnosti: akadem. kurs [Intellectual property law: Academician. course] : pidruch. dlia stud. vyshch. navch. zakl. / za red. O. A. Pidopryhory, O. D. Sviatotskoho. 2-he vyd. pererob. ta dopov. Kyiv : Kontsem «Vydavnychi Dim «In Yure», 2004. 672 s. [in Ukr.].
6. Sukach O. M. (2013) Metodolohichni pidkhody shchodo otsinky intelektualnoho kapitalu pidpriemstva [Methodological approaches to the assessment of the intellectual capital of the enterprise] : *Zbirnyk naukovykh prats' Cherkaskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Seriya : Ekonomichni nauky*. Issue 33(2), pp. 155–160. [in Ukr.].
7. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy [The Civil Code of Ukraine]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>. [in Ukr.].
8. Konstytutsiia Ukrainy vid 28 chervnia 1996 roku [Constitution of Ukraine dated June 28, 1996]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>. [in Ukr.].
9. What are intellectual property rights? URL : https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/intell_e.htm.
10. Bernska konventsiiia pro okhoronu literaturnykh i khudozhnykh tvoriv vid 24 lypnia 1971 r. [Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works of July 24, 1971.]. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051#Text. [in Ukr.].
11. Paryzka konventsiiia pro okhoronu promyslovoi vlasnosti vid 20 bereznia 1883 roku [Paris Convention for the Protection of Industrial Property of March 20, 1883]. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123#Text. [in Ukr.].
12. Pro avtorske pravo i sumizhni prava [On copyright and related rights] : Zakon Ukrainy vid 23 hrudnia 1993 r. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>. [in Ukr.].
13. Pro derzhavnu reistratsiiu avtorskoho prava i dohovoriv, yaki stosuutsia prava avtora na tvir [On the state registration of copyright and contracts relating to the author's right to the work] : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 27.12.2001 № 1756. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1756-2001-%D0%BF#Text> [in Ukr.].
14. Derzhavne pidpriemstvo «Ukrainskyi instytut intelektualnoi vlasnosti» [State enterprise «Ukrainian Institute of Intellectual Property»]. URL : <https://ukrpatent.org/uk>. [in Ukr.].

ABSTRACT

Halyna Us. Implementation of the legal framework for the protection of intellectual property rights in Ukraine. Intellectual property is a legal term for the creations of mind and intellectual property rights are the rights provided by law for the exclusive use of creations of the mind. Examples of intellectual property include music, literature, and other artistic works; discoveries and inventions; and words, phrases, symbols, and designs. Examples of intellectual property rights include trademark, copyright and patent. Every inventor has the right to monopolies' their invention and ensures no one else duplicates it for monetary gains. As such, they need to protect their creations by registering patents, copyrights, trademarks and/or industrial designs.

The article conducted a study of the modern realities of Ukraine in the protection and registration of intellectual property rights. On the basis of statistical data, conclusions are drawn and proposals for ensuring the protection of authors are formulated.

It has been determined that intellectual property rights is prerequisite for better identification,

planning, commercialization, rendering, and thereby protection of invention or creativity. In particular, it is proposed to: increase patent activity and commercialization of intellectual property, namely: optimize payment of remuneration; at the state level, create favorable conditions for applicants (digital depository); to improve the legal protection of inventors and liability for infringement.

Therefore, the management of intellectual property and intellectual property rights is a multidimensional task and calls for many different actions and strategies which need to be aligned with national laws and international treaties and practices. Different forms of intellectual property rights demand different treatment, handling, planning, and strategies and engagement of persons with different domain knowledge such as science.

Keywords: *intellectual property, intellectual property law, copyright, related law, industrial property law.*

УДК 342.61

DOI: 10.31733/2078-3566-2022-3-180-185

Євгенія ЖУКОВА ©

кандидат юридичних наук

(Міжрегіональна академія управління персоналом, м. Київ, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

Стаття присвячена з'ясуванню особливостей структури публічного адміністрування. Визначено правову природу публічного адміністрування в демократичній правовій державі. Обгрунтовано, що така правова природа зумовлює особливості структури публічного адміністрування, яка може бути розглянута у двох аспектах. Охарактеризовано вказані аспекти.

Визначено мету та місію публічного адміністрування. Охарактеризовано принципи публічного адміністрування. Запропоновано класифікацію видів публічного адміністрування за цільовим критерієм. Обгрунтовано, що публічне адміністрування можна розглядати як правовий інструмент та правову цінність.

Ключові слова: *публічне адміністрування, публічне управління, наука адміністративного права, структура публічного адміністрування, мета, місія, принципи.*

Постановка проблеми. Структура публічного адміністрування та її методологічно правильне вираження мають важливе значення для розгляду правових явищ, в яких завдяки структурному підходу можна виокремити найбільш значущі елементи, взаємозв'язки між якими породжують певні закономірності, які знаходять своє закріплення як у сфері нормотворчої, так і правозастосовної діяльності. Водночас у науці адміністративного права структура публічного адміністрування висвітлена ще недостатньо, що зумовлює необхідність подальших наукових досліджень та слугує підтвердженням актуальності теми цієї статті.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Проблемам розвитку категорії «публічне адміністрування» у вітчизняній науці присвятили свої праці такі науковці, як: О. Амосов, Н. Гавкалова, В. Доненко, К. Колесникова, В. Колпаков, О. Кузьменко, В. Нагаєв, Т. Семенчук, Л. Шевченко та ін. Однак правові аспекти цієї проблематики є настільки багатогранними, що їх вивчення потребуватиме ще багатьох наукових розвідок. Це зумовлено відсутністю у вітчизняній теорії права (як і теорії адміністративного права) загальноновизнаної концепції походження явища публічного адміністрування.

Метою статті є визначення особливостей структури публічного адміністрування та її складових.

Виклад основного матеріалу. Правова природа публічного адміністрування в демократичній правовій державі полягає у здійсненні спеціально уповноваженими

© С. Жукова, 2022

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-2471-5230>

uaftp@ukr.net